

Muzea, Galerie, Izby Regionalne

1. Muzeum Regionalne Ziemi Limanowskiej „Dwór Marsów”

34-600 Limanowa, ul. J. Marka 13

tel. 18 337 20 42

e-mail: muzeuml@gmail.com

www.muzeum.limanowa.pl

MUZEUM CZYNNE:

w sezonie turystycznym od 01.05 do 30.09

wtorek 9.00 – 17.00 – bezpłatne zwiedzanie wystaw stałych

środa 9.00 – 17.00

czwartek 9.00 – 17.00

piątek 9.00 – 17.00

sobota 9.00 – 17.00

niedziela 9.00 – 17.00

poza sezonem od 01.10 do 30.04

wtorek 8.00 – 16.00 – – bezpłatne zwiedzanie wystaw stałych

środa 8.00 – 16.00
czwartek 8.00 – 16.00
piątek 8.00 – 16.00
sobota 8.00 – 16.00

CENY BILETÓW:

Normalny – 12 zł

Ulgowy – 8 zł

Wystawy czasowe – 4 zł

Zwiedzanie w grupach powyżej 10 osób:

Normalny – 10 zł

Ulgowy – 6 zł

*Bilety ulgowe przysługują dzieciom, młodzieży szkolnej i studentom z ważną legitymacją, oraz rencistom i emerytom.

*Bezpłatne bilety wstępu przysługują zorganizowanym grupom uczniów ze szkół podstawowych i gimnazjalnych z terenu miasta Limanowa, muzealnikom, oraz wszystkim w dniu otwarcia wystaw czasowych lub innych wydarzeń muzealnych (m.in. Noc Muzeum).

Informacje:

Krótką historią muzeum...

Inicjatorami gromadzenia zbiorów regionalnych na poczet przyszłej placówki muzealnej byli bracia Walenty i Wincenty Gawron jeszcze w okresie międzywojennym. Po II Wojnie Światowej zaczątki kolekcji muzealnych były tworzone przez Polskie Towarzystwo Ludoznawcze Oddział Limanowa, które gromadziło zbiory historyczne i etnograficzne w latach 1954-1971 r. Utworzenie muzeum miało miejsce w wyniku ogromnego starania lokalnych historyków, etnografów, znanych artystów i propagatorów turystyki na terenie Beskidu Wyspowego i Gorców. Wśród tych aktywistów warto wspomnieć m.in. Józefa Staniszewskiego, Piotra Orzechowskiego, Andrzeja Gibasa, Adama Wojśa, Antoniego Górszczyka, Tadeusza Ociepkę, Maksymiliana Brożka, Kazimierza Sowę. Od 1970 roku z inicjatywy Polskiego Towarzystwa Turystyczno – Krajoznawczego Oddział Limanowa oraz Towarzystwa Miłośników Ziemi Limanowskiej powstało Muzeum Ziemi Limanowskiej PTTK, które od początku istnienia mieściło

się w Dworze Marsów.

Od początku istnienia placówki do jej rozwoju przyczyniał się Jan Wielek – działacz PTTK oraz miłośnik regionalnej historii. W latach 1975-1986 pełnił funkcję kierownika muzeum oraz prezesa PTTK O/Limanowa.

W 1987 roku doszło do utworzenia państwowej placówki Muzeum Regionalnego Ziemi Limanowskiej. Dotychczasowy kierownik – Jan Wielek został mianowany jego dyrektorem i funkcję tę pełnił do 2011 roku. Od 1992 roku muzeum jest samorządową jednostką kultury podlegającą Miastu Limanowa.

W ciągu 45-letniej działalności muzeum zgromadziło ok. 26 tysięcy eksponatów historycznych, etnograficznych, artystycznych, fotograficznych. Posiada własną bibliotekę naukową oraz zbiory archiwalne. Aż do dnia dzisiejszego zorganizowało ponad 350 wystaw czasowych. Na uwagę zasługują stałe ekspozycje, m.in. Apteka mgr Klementy Bączkowskiej (początek XIX – połowa XX wieku) oraz największa w Polsce kolekcja dewizek, licząca 359 sztuk tej unikatowej biżuterii z okresu od XVIII do XX wieku. W centralnej części budynku znajduje się również sala konferencyjno-bankietowa zaaranżowana w stylu Ludwik Filip, wyposażona w oryginalne meble służące byłym właścicielom dworu – szlacheckiej rodzinie Marsów.

W Muzeum można skorzystać również z:

- Archiwum, gdzie można odnaleźć wiele cennych dokumentów z historii regionu
- Biblioteki Muzealnej, w której znajduje się bogaty zbiór publikacji naukowych związanych z historią, etnografia, sztuką, architekturą i turystyką regionu
- Muzealiów Fotograficznych (ok. 15 tysięcy) – bogaty zbiór zwiera wiele cennych fotografii od połowy XIX wieku po lata 90-te XX wieku
- Sali udostępnień, gdzie można skorzystać do celów naukowych ze zbiorów etnograficznych, artystycznych, historycznych i technicznych

Muzeum organizuje dla zorganizowanych grup lekcje muzealne i warsztaty z tworzenia szklanych witraży oraz zajęcia z kaligrafii z elementami iluminatorstwa.

Krótką historią dworu Marsów...

Muzeum mieści się w zabytkowym staropolskim dworze. Mieszkająca w nim szlachta posiadała, położoną na południe od Limanowej, Starą Wieś. Granice tej wsi i miasta do II Wojny Światowej wyznaczał właśnie ten dwór. Historia Starej Wsi i rodów w niej panujących sięga XV wieku. Warto wymienić familie: Słupskich h. Drużyna, Jordanów, Przyłęckich, Czernych Szwarzenbergów. Jakkolwiek historia obecnego dworu sięga XVII wieków, jego rozwój nastąpił w okresie zarządzania nim przez rodzinę Dydyńskich (poł. XVIII – lata 40-te XIX wieku), a potem Marsów (1853-1945r), po których do dziś pozostała nazwa dworu.

Do kompleksu dworskiego należały dawniej m.in. browar (obecnie budynek starostwa powiatowego), park dworski (jego pozostałości stanowią obecnie Park Miejski), neogotycka kaplica świętego Walentego (poł. XIX wieku) oraz gospodarstwo hodowlane (obecnie własność prywatna), gdzie niegdyś hodowano bydło czerwone rasy polskiej oraz pola i lasy (obecnie os. Zygmunta Augusta i os. Marsów).

Rodzina Marsów przyczyniła się do rozwoju nowoczesnej gospodarki hodowlanej oraz rozkwitu politycznego i gospodarczego miasta w II połowie XIX wieku. Szczególnie w historii zostali zapamiętani: Antoni Józef Mars z żoną Franciszką z Żelechowskich oraz ich syn Zygmunt z Jadwigą z Zielińskich. Dzięki m.in. jej staraniom powstał w 1867 r. powiat limanowski, Towarzystwo Zaliczkowe (dzisiejszy Bank Spółdzielczy), kasyno. Zainteresowali francuskich inwestorów do założenia rafinerii ropy naftowej w Sowlinach. Browar produkował w okresie galicyjskim znane z dobrej jakości piwo „marsowe”. W dwudziestoleciu międzywojennym dwór był ośrodkiem życia publicznego i politycznego. W jego progach wizytował m.in. prezydent Ignacy Mościcki w 1929 r., belgijski Minister Spraw Zagranicznych w 1932 r. Wielkokrotnym gościem był polski minister spraw zagranicznych Józef Beck. W 1934 roku rodzina Marsów sprzedała browar na rzecz Arcyksiążęcego Browaru w Żywcu. W okresie okupacji niemieckiej wraz z ostatnim

właścicielem, w dworze mieszkał skoligacony rodzinie burmistrz miasta Włodzimierz Paygert. Po II Wojnie Światowej władze komunistyczne odebrały majątek rodzinie Marsów. W latach 1946-1951 w budynku mieściło się Gimnazjum Leśne, a później Państwowy Ośrodek Maszynowy i Powiatowy Sztab Wojskowy. Od 1970 r. w budynku mieściło się Muzeum Ziemi Limanowskiej i biura PTTK. Od 1987 r. budynek jest wyłączną siedzibą Muzeum Regionalnego Ziemi Limanowskiej.

2. Muzeum Parafialne w Limanowej

Dom Pielgrzyma przy Bazylice Matki Boskiej Bolesnej

ul. Jana Pawła II 1

34-600, Limanowa

[www.bazylika – limanowa.pl](http://www.bazylika-limanowa.pl)

e-mail: limanowa@tarnow.opoka.org.pl

tel.: 18 337 22 64

Muzeum mieści się we współczesnym budynku zwanym „Domem Pielgrzyma”. Zbiory ukazują dzieje kultu Piety limanowskiej, prezentują XIX wieczne kapliczki i rzeźbę ludową z okolic Limanowej. Zobaczyć można też kolekcję medali patriotycznych i

maryjnych, reprinty Konstytucji 3 Maja, militaria związane z I wojną światową oraz pamiątki po kapelanie ks. Józefie Jońcu. Ciekawostką stanowi oryginalna kula armatnia z XVIII w. z zamku w Chocimiu. Zwraca uwagę także wystrój całego zespołu Sanktuarium Piety Limanowskiej, gdzie w krużganku umieszczono około 100 figurek Madonn, przywiezionych z wielu sanktuariów maryjnych na świecie.

3. Muzeum 1 Pułku Strzelców Podhalańskich Armii Krajowej w Szczawie

34-607 Szczawa 327

tel. [18 332 40 26](tel:183324026);

Muzeum 1 Pułku Strzelców Podhalańskich istnieje od 1987 r. Zgromadzone tu eksponaty dotyczą głównie działań partyzanckich w Gorcach, na terenie byłego obwodu AK: Gorlic, Limanowej, Nowego Sącza i Nowego Targu. Można wyróżnić fotografie, dokumenty, publikacje, wyposażenie żołnierskie, pamiątki z pól bitewnych i miejsc martyrologicznych, dewocjonalia żołnierskie, broń i mundury.

Możliwość obejrzenia muzeum po wcześniejszym uzgodnieniu z proboszczem parafii w Szczawie ks. Leonem Królczykiem.

Godziny otwarcia muzeum:

poniedziałek, wtorek – nieczynne

środa – sobota w godz. 10.00 – 13.00

niedziela w godz. 14.00 – 17.00

Zwiedzanie jest możliwe po uprzednim telefonicznym uzgodnieniu.

4. Skansen na Jędrzejkównce w Laskowej – Prywatne muzeum – skansen, Barbara i Krzysztof Jędrzejek

34-602; Laskowa 360 (Osiedle Nadole)

tel. 18 33 33 657, tel. kom. 604 801 988, 608 025 236

e-mail: krzysztof.jedrzejek@interia.pl

barbara.jedrzejek2@gmail.com

info@skansenlaskowa.pl

Możliwość zwiedzania skansenu przez grupy zorganizowane jak i indywidualne po uprzednim kontakcie telefonicznym: 18 33 33 657, 604 801 988, 730 610 400 lub za pomocą formularza kontaktowego na stronie www.skansenlaskowa.pl, zagrodanajedrzejkowce@gmail.com

Skansen Na Jędrzejkównce to prywatna kolekcja etnograficzna tworzona przez Barbarę i Krzysztofa Jędrzejek w Laskowej, miejscowości położonej w malowniczej dolinie rzeki Łososina w Beskidzie Wyspowym. Właściciele konsekwentnie powiększają kolekcję przenosząc kolejne, charakterystyczne dla okolic Laskowej obiekty dziewiętnastowiecznego, wiejskiego budownictwa drewnianego oraz wzbogacając już posiadane zbiory o kolejne eksponaty prezentujące lachowską kulturę materialną. Plenerowa ekspozycja ma w zamyśle właścicieli stworzyć zespół

funkcjonalnie powiązanych ze sobą zabytkowych obiektów odzwierciedlających kulturę i historię mieszkańców Laskowej i najbliższych okolic. Aktualnie zbiory prezentowane są w ośmiu obiektach uzupełnionych małą architekturą jak drewniane kapliczki, przydrożna XIX-wieczna kamienna kapliczka, pasieka z kolekcją uli czy rekonstrukcja barci w potężnym dębowym pniu.

5. „Orkanówka” Muzeum Biograficzne Władysława Orkana w Porębie Wielkiej

Poręba Wielka 109

34-735 Niedźwiedź

Osoba Kontaktowa: kustosz mgr Jadwiga Zapała

tel. 18 33 17 088, kom. 608 731 557

Muzeum Biograficzne Władysława Orkana („Orkanówka”) w Porębie Wielkiej mieści się w drewnianej willi, zbudowanej w latach 1903–06, w stylu nawiązującym do zakopiańskiego. Jest to budynek parterowy, z wysokim zagospodarowanym poddaszem. Zbudowany został na rzucie prostokąta w układzie szerokofrontowym, z przeszkloną werandą na osi. Nakryty jest stromym gontowym dachem przyczółkowym z okapem przyzbowym. Zbiory muzealne pokazują życie i twórczość literacką Władysława Orkana (1875–1930). W pomieszczeniach tych zgromadzono także zabytki kultury materialnej górali mieszkających na północnych stokach Gorców. Muzeum otwarte jest od lipca do września w godzinach od 9 do 15 od poniedziałku do soboty.

6. Muzeum Klasztorne OO. Cystersów w Szczyrzycu

34-623 Szczyrzyc 1

tel. 18 332 00 04 w. 12 – Muzeum

tel. 519 032 453 – kustosz Muzeum – zgłoszenia grup

tel. 797 296 422 (proboszcz)

tel. 512 805 423 (wikariusz)

e-mail: dcysters@wp.pl, szczyrzyc@cystersi.pl,
szczyrzyc@diecezja.tarnow.pl

Godziny otwarcia muzeum:

Dni powszednie:

Zwiedzanie muzeum rozpoczyna się przy wejściu do klasztoru o godzinach: 9.00, 10.30, 13.30, 15.00, (16.30 od maja do września)

Niedziele:

Zwiedzanie muzeum rozpoczyna się przy wejściu do klasztoru o godzinach: 14.00, 15.00, 16.00

Siedzibą muzeum jest dawny XVII-wieczny spichlerz zwany „Opatówką” należący do kompleksu budynków klasztornych. Wystawa prezentuje zgromadzone przez cystersów na przestrzeni wieków, unikalne dzieła malarstwa i rzeźby, inkunabuły i rękopisy, militaria i przedmioty z zakresu medalierstwa. Na uwagę zasługują także zbiory etnograficzne dotyczące kultury ludowej regionu jak i przedmioty pochodzące z misji. Część wystawy poświęcono sylwetce i twórczości pisarza Władysława Orkana oraz tradycji browarnictwa w szczyrzyckim klasztorze. Do najcenniejszych obiektów należą m.in. piętnastowieczny obraz Madonny z Dzieciątkiem oraz Chrystusa Frasobliwego, namalowany przez Stanisława Samostrzelnika oraz pergaminowy dokument tj. przywilej dla klasztoru cystersów z 1243 r. z pieczęcią Bolesława Wstydlivego.

7. Muzeum parafialne przy Parafii Matki Bożej Szkaplerznej w Dobrej

34 – 642 Dobra 99

e-mail: dobra@diecezja.tarnow.pl

tel. 18 333 00 16

Godziny otwarcia:

Możliwość zwiedzania po uprzednim porozumieniu telefonicznym w kancelarii parafialnej.

Muzeum zajmuje dwie sale plebanii, budynku wzniesionym w stylu zakopiańskim w 1909 r. oraz zabytkowej świątyni drewnianej – konsekrowanej w 1684 r. i kaplicy z 1760 r. Początki Muzeum sięgają roku 1951, kiedy to zorganizowano punkt opieki muzealnej nad miejscowymi i regionalnymi zabytkami oraz rozpoczęto inwentaryzację zabytków w Dobrej. Do najcenniejszych eksponatów należą: obrazy Matki Bożej Szkaplerznej, Przemienienia Pańskiego; rzeźby Św. Anny, Joachima, Matki Bożej Niepokalanej; feretron (1700 r.); dokument króla Zygmunta III Wazy z 1592 r.; żelazny kufer zamykany na 11 rygli (XVI w.); Biblia z litografiami wydana w Bazylei w 1568 r.; eksponaty związane z rzemiosłem (m.in. skrzynie ze skomplikowanymi zamkami), sztuka ludowa, a także świątki. W 1971 r. zabytki malarstwa, rzeźby i rzemiosła artystycznego zostały wpisane do rejestru zabytków.

Kościół pw. Świętych Szymona i Judy Tadeusza Apostołów o konstrukcji zrębowej pochodzi z 1678 r. Wnętrze zdobione jest

polichromią figuralno – ornamentalną z XVIII w. Posiada cenne wyposażenie z XVII-XIX w. Do najcenniejszych elementów wyposażenia należą: rokokowy ołtarz główny z XVII-wieczną balustradą żeliwną z herbem Szreniawa Lubomiskich, ołtarze boczne z wieloma XVIII i XIX-wiecznymi obrazami, rokokowa ambona, klasycystyczne ławy kolatorskie z 1788 r., drewniana barokowa chrzcielnica, feretrony, obrazy i rzeźby z XVII-XIX w.

8. Izba Regionalna w Kamienicy

34-608 Kamienica

tel. 18 332 30 82

e-mail: gokkamienica@wp.pl

Godziny otwarcia:

- poniedziałek: 8.00–15.00
- wtorek: 8.00–16 .00
- środa: 10.00–18.00
- czwartek: 8.00–16.00
- piątek: 10.00–18.00

sobota – niedziela: nieczynne

Izba Regionalna znajduje się w centrum Kamienicy w siedzibie

Gminnego Ośrodka Kultury. Wystawa ukazuje kolekcję zgromadzoną przez miłośników lokalnego folkloru i tradycji, swoim zakresem obejmuje sztukę ludową, plastykę obrzędową, strój, rzemiosło i narzędzia gospodarskie górali z kilkunastu wsi na pograniczu Gorców i Beskidu Wyspowego. Stare fotografie ukazują historię Kamienicy.

Izba Regionalna w Kamienicy obejmuje dwie duże sale ekspozycyjne. W pierwszej znajdują się regionalne stroje ludowe (w których kolor spódnicy musi odpowiadać kolorowi chusty), przykłady twórczości ludowej, tj. elementy obrzędowe wykonane z bibuły i papieru, reprodukcje obrazów, rzeźby, płaskorzeźby, hafty oraz liczne narzędzia gospodarcze. Druga sala to przede wszystkim wykaz dawnych sprzętów, narzędzi rolniczych i pasterskich, naczynia, beczki, skrzynie, kociołki, sprzęty z warsztatów najpopularniejszych zawodów.

Zgromadzono dużą liczbę eksponatów. Większość pochodzi z XX wieku i została zebrana od mieszkańców, a także pozyskana przez działalność szkoły w Kamienicy.

Izba Regionalna znajduje się w budynku gminnym od 1996 roku, wcześniej organizowana była w domach prywatnych. Jej działalność skupia się na szerzeniu wiedzy o historii i tradycji oraz organizowaniu działań promujących kulturę regionalną. Udostępniona jest bezpłatnie i dla wszystkich. Dla grup i wycieczek organizowane są różne pokazy. Najwięcej akcji odbywa się podczas Dni Gorczańskich w lipcu i sierpniu. Wtedy to wystawa główna wzbogacona zostaje wystawami dodatkowymi. Prezentowany jest dorobek okolicznych twórców ludowych, rozbudowane zostają m.in. działy haftu, koronki, malarstwa, rzeźby. Odbywają się różne pokazy i warsztaty.

W kamienickiej Izbie Regionalnej można podziwiać liczne interesujące eksponaty i zapoznać się z regionalną twórczością ludową.

9. Izba Pamięci Narodowej w Tymbarku

34-650 Tybark 626
tel. 18 332 56 80
e-mail: gbpt@op.pl
<http://www.biblioteka.tymbark.pl>

Otwarte:

Poniedziałek 08:30 – 17:00

Wtorek 08:30 – 17:00

Środa 08:30 – 16:00

Czwartek 08:30 – 16:00

Piątek 08:30 – 17:00

Sobota 08:00 – 12:00

Izba powstała w latach 80-tych XX wieku dzięki inicjatywie miejscowych kombatantów, którzy postanowili ocalić od zapomnienia i zgromadzić w jednym miejscu pamiątki z okresu II wojny światowej. Początkowo znalazła swoją siedzibę w Remizie OSP, w sąsiedztwie lokalu biblioteki, która z biegiem lat na wniosek założycieli przejęła opiekę nad ekspozycją. Od roku 2011 mieści się w nowym budynku biblioteki, gdzie posiada pomieszczenie przystosowane do celów ekspozycyjnych. Obecnie, powiększono kolekcję izby o pamiątki związane z historią miejscowości, szczególnie z działalnością spółdzielczą, która rozwijała się na tym terenie od końca XIX wieku. To dzięki

ruchowi spółdzielczemu nastąpiła poprawa życia okolicznych mieszkańców, co przyczyniło się do rozwoju gminy. Szczególne miejsce zajmują fotografie związane z postacią inż. Józef Marka, założyciela Podhalańskiej Spółdzielni Owocarskiej, a także innymi osobami szczególnie zasłużonymi dla Tymbarku.

Do najciekawszych eksponatów można zaliczyć:

- sztandar partyzancki z 1943 r.
- krzyż partyzancki, którym odznaczono Gminę Tymbark za działalność konspiracyjną,
- odezwę do ludności polskiej z 1944 r.,
- oryginalne dokumenty i odznaczenia wojskowe oraz fotografie partyzantów,
- fotografie rodzinne Myszkowskich i Turskich,
- mapy topograficzne z 1939 r.,
- pamiątki z działalności Amatorskiego Zespołu Teatralnego w Podłopieniu i wiele innych ciekawych dokumentów.